

POLSKA ZACHODNIA

Dziś 8 stron

Dziś 8 stron

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Telefon 16-98.

Konto P. K. O. 303551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Jagiellońska 5.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

Abonament miesięczny: przez pocztę 1 zł 84 gr., w Administracji 1 zł 80 gr., z doręczeniem do domu przez pocztę. 1-1

Z życia stolicy.

KS. KARD. HLOND U MIN. SPR. ZAGR.

Warszawa. (23. 8.) Minister pełn Knoll przyjął wczoraj Ks. Prymasa Hlonda oraz charge d'affaires węgierskiego p. Bobricka.

POWRÓT PREM. DR. BARTLA

Warszawa. (23. 8.) Wczoraj o godz. 7.20 powrócił z dwudniowej podróży do Gdyni p. wiceprezes Rady Ministrów Bartel oraz minister Przemysłu i Handlu Kwiatkowski. Powracający ministrowie w dworcu powitali wiceministrowie przemysłu i handlu Doleżał oraz Komunikacji Eberhardt, wyżsi urzędnicy Prezydium Rady Ministrów z szefem gabinetu p. Józefskim i szefem biura Rodich-Laskowskim na czele oraz przedstawiciele władz wojskowych i policji.

Z RADY MINISTRÓW.

Warszawa. (23. 8.) Najbliższe posiedzenie Rady Ministrów odbędzie się w piątek. Porządek dzienny przewiduje m. in. wybór nowego wojewody kielckiego.

MINISTROWIE GOŚCI P. PREZYDENTA W SPALE.

Warszawa. (23. 8.) Minister Komunikacji na zaproszenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej wyjechał na tydzień odpoczynku do Spały.

Warszawa. (23. 8.) Pan Minister Przemysłu i Handlu inż. Kwiatkowski, wyjechał w dniu 22 bm. na kilka dni do Spały. P. Ministra zastępuje podsekretarz stanu dr. Franciszek Doleżał.

SAMOLOTY TRANSPORTOWE URUCHOMI MINIST. KOMUNIKACJI.

Warszawa. (23. 8.) W ministerstwie komunikacji w związku z układaniem nowego budżetu rozpatrywane są sprawy inwestycyjne. Między innymi spodziewanym jest uruchomienie samolotów transportowych.

POWRÓT POSŁA NIEM. RAUSCHERA DO WARSZAWY.

Warszawa. (23. 8.) W dniu 31 bm wraca do Warszawy poseł niemiecki Rauscher, który przywozi nowe instrukcje odnośnie do rokowań handlowych polsko-niemieckich. Prawdopodobnie jeszcze przed wyjazdem min. Zaleskiego do Genewy odbędzie się konferencja między posłem niemieckim i min. Zaleskim

NOMINACJA GEN. INSP. MONOPOLU TYTONIOWEGO.

Warszawa. (23. 8.) Generalnym inspektorem monopolu tytoniowego mianowany będzie w najbliższych dniach p. Józef Dutkowski, obecny dyrektor fabryki wyrobów tytoniowych w Warszawie.

FALSZYWE WIADOMOŚCI.

Warszawa. (23. 8.) W związku z podaniem przez niektóre pisma wiadomościami o zamierzonych zmianach na stanowiskach wojewodów, dowiadujemy się z miarodajnego źródła, że informacje te są zupełnie bezpodstawne.

Litewski premier Waldemaras

O STOSUNKU LITWY DO POLSKI

Ko w no, 22. sierpnia. Minister Waldemaras udzielił prasie wywiadu w związku z wizytą ministra spraw zagranicznych Cielensa w Kownie. Premier litewski oświadczył, że letniczą bardzo poważne trudności w sprawie zniesienia wiz pomiędzy Łotwą i Litwą. Jedną z tych trudności jest obawa, iż zniesienie wiz spowodowałoby napływ obywateli polskich na Litwę, którzyby się tam przedostali przez terytorium łotewskie. Co się dotyczy spraw celnych, te wogóle nie były omawiane na konferencji. Poruszano jedynie sprawy tak zwanej klauzuli bałtyckiej w

przyszłym traktacie handlowym. Tutaj także istnieją poważne trudności, ponieważ obawiać się należy napływu towarów polskich na Litwę i wywozu towarów litewskich do Polski. Co się dotyczy związku bałtyckiego, Waldemaras uważa go obecnie za rzecz bardziej realną, niż przedtem, kiedy związek bałtycki był pomysłem raczej romantycznym. Jeden z dziennikarzy zwrócił się do Waldemarasa z zapytaniem, ile jest prawdy w pogłoskach, że do Marszałka Piłsudskiego, przebywającego obecnie w Druksienkach, ma udać się delegacja członków rządu litewskiego na konfe-

rencje. Waldemaras zaprzeczył tym pogłoskom, mówiąc, iż gdyby rząd litewski chciał rokować z Polakami, wówczas wybrałby inne miejsce a nie Druksienki, które leżą na terytorium, które Litwa uznaje jako sporne. (!)

Rokowania w sprawie konkordatu mają dla Litwy duże znaczenie, co się zaś tyczy uznania przez Watykan „status quo” w sprawie Wileńszczyzny, niema to dla Litwy żadnego znaczenia, gdyż Watykan nie ustanawia granic między państwami.

Do zmiany wschodnich granic

DAŻYC BĘDĄ NIEMCY NA DRODZE POKOJOWEJ.

OŚWIADCZENIE B. KANCELERZA RZESZY DR. WIRTHA.

Paryż. (23. 8.) Berliński korespondent „Excelsiora” odbył wywiad z b. kanclerzem Rzeszy drem Wirthem, który domagał się zmniejszenia stanu liczebnego załóg okupacyjnych w Nadrenji. Następnie był kanclerz zaznaczył, że sprawa Alzacji, ostatecznie już zatwierdzona, nie może być więcej powodem

konfliktu francusko-niemieckiego. Stwierdził, że Niemcy przyjęły zobowiązanie nieuciekania się do siły oręża w celu zmiany swych granic wschodnich, dr. Wirth zaznaczył, iż pragnie mimo to wyżyć całą swoją energię, aby uzyskać w sposób pokojowy pewne zmiany w tej części Niemiec.

Wypłata zapomogi urzędniczej

NASTAPI NIEBAWEM.

Warszawa. (23. 8.) Dekret P. Prezydenta zaopatrzonej w podpisy całej Rady Ministrów, uchwalający wypłatę jednorazowej zapomogi urzędnikom pań-

stwomym został już odesłany do redakcji „Dziennika Ustaw” i ukaże się w najbliższym numerze.

Gen. Zagórski uciekł samolotem?

Katowice, 23 sierpnia (wk.) Dwa tygodnie minęło już od chwili, jak zaginął bez wieści generał Włodzimierz Zagórski i mimo licznych podejrzeń, poszlak i przypuszczeń nikt nie wpadł na domysł, czy generał Zagórski jako b. szef lotnictwa nie uciekł zagranicę samolotem.

Wiadomą rzeczą jest, iż gen. Zagór-

ski cieszył się sympatią u podległych sobie oficerów-lotników, z których wielu pełni służbę w „Aerolocie” i przyw. linjach lotniczych.

Nie jest więc rzeczą wykluczoną, iż generał powziął zamiar ucieczki z granic państwa, nie skorzystał z lokomoty samolotowej.

Przed egzekucją Sacca i Vanzettiego.

Londyn. (23. 8.) Według wiadomości z Bostonu przygotowania do egzekucji skazańców są już ukończone. Dziś rano przybył kat, który wypróbował instalację krzesła elektrycznego. Podczas egzekucji obecni będą poza władzami więziennymi i prokuratorem, duchowny, elektrykomonter i obrońcy skazańców. Pierwszy stracony będzie Mdaieros, następnie Sacco, a ostatni Vanzetti.

Londyn. (23. 8.) Organ Labour Party „Daily Herald” urządził wśród pisarzy angielskich ankietę w sprawie Sacco'a i Vanzetti'ego. Wells oświadczył, iż stracenie skazańców byłoby najbardziej, ponurą zbrodnią, jaką dokonano by na świecie. Galsworthy odpowiedział, że sumienie świata burzy się przeciwko 7

letnim torturom, którym ulegał Sacco i Vanzetti, siedząc w więzieniu i oczekując z dnia na dzień egzekucji.

Londyn. (23. 8.) Z Bostonu donoszą, iż trzech członków sądu najwyższego Stanów Zjednoczonych odmówiło swojej interwencji w sprawie Sacco'a i Vanzetti'ego.

AMSTERDAMSKA MIĘDZYKRAJOWA GROZI.

Paryż. (23. 8.) Biuro międzynarodowej amsterdamskiej otrzymało telegram od komitetu obrony Sacco'a i Vanzetti'ego z żądaniem ogłoszenia wszechświatowego strajku protestacyjnego, celem uwolnienia Sacco'a i Vanzetti'ego od śmierci.

„Entente cordiale” utrwali pokój.

ZNAMIENNE OŚWIADCZENIE MARSZ. FOCHA.

Paryż. (23. 8.) Dzienniki zamieszczają wywiad, udzielony pewnemu tygodnikowi londyńskiemu przez marszałka Focha, który wypowiedział się za sojuszem francusko-angielskim jako środkiem obrony przed bolszewizmem. Następnie marszałek wyraził życzenie ustalenia przyjaznych stosunków między Francją i Niemcami w ramach Traktatu Wersalskiego i pod warunkiem, że Niemcy staną zdecydowanie po stronie pokoju, rozwiążą stowarzyszenia wojskowe i zniszczą zabronione fortyfikacje. W końcu oświadczył marszałek, że utrzymanie „Entente cordiale” zapewni trwałość pokoju.

W NADRENJI ZMNIJSZY SIĘ ILOŚĆ WOJSK OKUPACYJNYCH?

Paryż. (23. 8.) Według „Echo de Paris” rząd francuski zdecydowany jest utrzymać w Nadrenji załogę, liczącą 50 tys. ludzi zamiast obecnej w sile 55.000 ludzi. Rząd pozostawia Anglii i Belgii całkowitą swobodę w sprawie zmniejszenia załóg okupacyjnych tych państw.

BUNT MACEDOŃCZYKÓW.

Ateny. (23. 8.) (United Press). We Wschodniej Macedonii zbuntowali się żołnierze 9-tej dywizji i zażądali natychmiastowego powrotu do domu. Akcję tę przypisują propagandzie komunistycznej. Pywizja ta została otoczona przez wojsko rządowe i poddała się. Dowódców ruchu aresztowano.

NOWE MUNICIPIUM LWOWSKIE.

Warszawa. (23. 8.) Zarząd miasta Lwowa uległ już gruntownej zmianie. Obal komisarza rządowego p. Strzeleckiego, naczelnika wydziału z ministerstwa spraw wewnętrznych, powołano radę przyboczną, złożoną z 36 osób. Prezydium Rady Miejskiej ma charakter wyłącznie urzędniczy.

Położenie w Irlandji.

I.

Do mnóstwa ciężkich kłopotów Imperializmu brytyjskiego przylaty świeżo nowy, bardzo poważny. Tym razem chodzi o „Zieloną Wyspę”, o Irlandję, gdzie sytuacja polityczna przybrała obrót budzący silne obawy w angielskich kołach rządowych. Konsekwencje „złych czynów” mścić się nawet, gdy ich sprawca sądził, iż zdolał zło przez siebie wyrządzić — naprawić.

Historja dostarcza niewiele przykładów równie potwornych zbrodni popełnianych przez naród szlachy nad słabym, jak dzieje stosunków angielsko-irlandzkich od drugiej połowy XII w., tj. od podboju Irlandji przez króla angielskiego Henryka II. aż do początku XIX w., tj. do ostatecznego zniesienia odrębności politycznej „Wyspy Zielonej” przez Akt Unji z r. 1801. Walka celtyckiej Irlandji przeciw anglosaskim zdobycwcom ustawicznie ponawiana i ustawicznie kończąca się przegrana strona słabszej pociągała za każdym razem coraz to okrutniejsze represje zwycięzców. Przeważnie pomiędzy Irlandczykami a Anglikami zastrzyżło się bardzo wskutek Reformacji w w. XVI, albowiem Irlandczycy pozostali wierni religii katolickiej i nie przyjęli nowego porządku kościelnego, wprowadzonemu w Anglii i ostatecznie przez królową Elżbietę. Do przesławiania narodowego dołączyli się teraz ucisk religijny. Do szczytu doszły gwałty wojującego protestantyzmu angielskiego nad katolikami Irlandzkimi w ciągu wieku XVII, za Cromwella i Wilhelma III. Proces wyzywania Irlandczyka z ich własnej ziemi, oddawanej angielskim baronom, który zaczął się już od pierwszych chwil panowania angielskiego w Irlandji, został teraz doprowadzony do końca; na miejsce wyciętej w pień ludności irlandzkiej, w różnych częściach kraju sprowadzono kolonistów angielskich i szkockich, tak, iż prowincja irlandzka Ulster, zajmująca północny wschód wyspy, stała się zamieszkaną w większości przez protestantów, nienawidzących fanatycznie „panistów” irlandzkich. Ci ostatni, aczkolwiek tworzyli wciąż ogromną większość ludności kraju, byli pozbawieni wszelkich praw politycznych przysługujących wyłącznie mniejszości protestanckiej.

Wskutek tego systemu wynaradawiania przeważała część rdzennych Irlandczyków straciła mowę ojczystą, przyjmując język angielski. Ale język nie stanowi narodowości. Prawda ta nigdzie tak dobitnie nie została stwierdzona, jak właśnie w Irlandji. Mówiący po angielsku Irlandczycy nie stali się przezto wcale Anglikami. Ich nienawiść do Anglii nie znikła owszem jeszcze bardziej się spogłębiała. Kiedy w XIX wieku wskutek polityki rządu angielskiego, obliczonej na zrujnowanie gospodarcze Irlandji, rozpoczęła się masowa emigracja Irlandczyków do Ameryki północnej, wychodzący zachowali w całej pełni swą świadomość narodową i stali się w Stanach Zjednoczonych ośrodkami wszelkiej propagandy zwroconej przeciw W. Brytanji.

W ciągu XIX wieku polityka angielska wobec Irlandji wahała się pomiędzy srogiemi represjami a próbami zjednania sobie Irlandczyków. Ale próby te były z góry skazane na niepowodzenie, jak długo ze strony angielskiej trwano przy Unji z r. 1801. Przeprowadzonej przez Pitta młodszego zapomocą bezwładnego przekupstwa członków ówczesnego parlamentu irlandzkiego, do którego dostępu mieli wyłącznie protestanci. Dopiero największy liberalny mąż stanu Anglii w ubiegłym stuleciu, William Ewar Gladstone, zrozumiał konieczność radykalnych ustępstw i ryzykując rozłam we własnym stronnictwie, wystąpił w r. 1886 z projektem t. zw. home rule, czyli autonomji dla Irlandji. Projekt ten, odrzucony wówczas przez izbę gmin wskutek odpaniczenia od partji liberalnej oddemu unionistycznego pod wodzą starego Chamberlaina, został przez Gladstone'a ponownie wniesiony w r. 1893 i przeprowadzony przez izbę gmin, ale upadł wskutek oporu izby lordów. Dopiero ograniczenie praw izby wyższej przez liberalny gabin. Asquitha w r. 1911 projekt

Przedstawiciele przemysłu górniczego odrzucili żądania robotników.

ZAPOWIEDŹ KONGRESU RAD ZAKŁADOWYCH.

Katowice, 23. sierpnia. (r.) W dniu wczorajszym, tj. w poniedziałek 22 bm., odbył się tu pertraktacje między przedstawicielami przemysłu górniczego na Śląsku, a przedstawicielami organizacji robotniczych, zrzeszonych w Zespole Pracy. Pertraktacjom przewodniczył inż. Tarnowski, były komisarz demobilizacyjny.

Ze strony robotników wysunęto następujące żądania: 25 proc. podwyżki zarobków dla wszystkich robotników, zatrudnionych na kopalniach, dalej przeprowadzenie klasyfikacji wśród robotników płatnych na dniówkę, tak na powierzchni, jak i pod ziemią, uwzględnienie zarobków podsadzaczy, zatrudnionych na kopalniach w rewirze południowym (Rybnik, Pszczyzna) w ogólnej stawie zarobkowej, oraz całkowite zrównanie zarobków w obu rewirach górniczych.

Poza tem organizacje robotnicze wysunęły żądanie, podwyższenia zarobków dla wszystkich robotników, zatrudnionych na kopalniach kruszcu o 1 złoty na dniówkę, poza ogólną poprawą plac o 25 proc. Żądanie to tłumaczy się tem, że place tej kategorii robotników górniczych są dużo niższe, od plac w kopalniach wegla.

Po dłuższej dyskusji, w czasie której przedstawiciele robotników usiłowali przekonać przemysłowców o konieczności podwyżki plac ze względu na wzrost drożyzny, jako też ze względu na stałe obniżanie się plac w górnictwie, co datuje się już od dawna — przedstawiciele przemysłowców — bagatelizując wywody o drożyznie — odpowiadali, że w tej chwili nie może być mowy o podwyżce zarobków, wobec czego żądania od-

rzucają. Jednocześnie zawiadomili przedstawicieli robotników, że sprawa zarobków podsadzaczy z rewiru południowego jest dyskutowaną na posiedzeniach przemysłowców i w krótkim czasie znajdzie się na porządku obrad Komisji fachowej, do której zaproszeni będą i przedstawiciele robotników.

Jak wynika z powyższego, do porozumienia nie doszło, a sprawa zajmie się Komisja Pojednawczo-Arbitrażowa, do której o interwencji zwróca się przedstawiciele robotników.

Ponieważ obecny zatarg zarobkowy w górnictwie może mieć charakter ostry, gdyż z jednej strony przemysłowcy mają zamiar stać twardo na zajętych stanowiskach, a z drugiej strony robotnicy — powodowani ostatnią wyższą ceną niektórych artykułów spożywczych — stoją bezwzględnie na stanowisku poprawy zarobków, nie od rzeczy będzie, wspomnieć nieco o obecnych zarobkach w górnictwie.

Są one następujące:
Zarobek dzienny wykwalifikowanego górnika zatrudnionego na filarze wysokim wynosi 10 zł., na filarze średnim 9,22 zł. Zarobek dzienny robotnika niewykwalifikowanego, np. wozaka jest dwojaki — 2 zł. 83 gr. i 5 zł. 73 gr. Nie trzeba dodawać, że wozaków, pobierających na dniówkę 5 zł. 73 gr. jest znikoma liczba, a natomiast przeważają ich liczba — prawie zawsze ludzi obarczonych rodziną — pobiera zarobek w wysokości 2 zł. 83 gr.

Otóż dążeniem organizacji robotniczych jest zniesienie dwojakiego wnağrodzenia w tej kategorii robotników kopalnianych, gdyż dotychczasowy stan

wytwarza wśród robotników na kopalniach niezdrowe stosunki i daje dozorem możliwość forytowania niektórych tytko robotników.

Również niedostatecznie wynagradzana jest pomoc górnica. Mianowicie zarobek robotnicy w I grupie wynosi 41 gr. na godzinę, a w IV grupie, która jest najliczniejsza — 17 groszy na godzinę. Młodociani robotnicy, zatrudnieni pod ziemią, zarabiają na dniówkę i zł. 66 gr., a zatrudnieni na powierzchni otrzymują za godzinę pracy 17 gr., co przy 8 godzinach pracy wynosi 1 zł. 36 groszy.

To są zarobki robotników rewiru centralnego; gorzej jeszcze przedstawia się sprawa zarobków w rewirze południowym, a już zupełnie źle w kopalniach kruszcu. Nic dziwnego więc, że Zespół Pracy żąda dla tej ostatniej kategorii robotników — poza ogólną podwyżką plac — jeszcze podwyżki zarobku każdego robotnika o jeden złoty na dniówkę.

Znając nastroje wśród rzesz robotniczych — możemy stwierdzić, że tym razem robotnicy dołożą wszelkich starań, aby uzyskać wydatną podwyżkę plac. To też Komisja Arbitrażowo-Pojednawcza będzie miała trudne zadanie do rozwiązania.

W ciągu trwania zatargu, będziemy mieli jeszcze nieraz sposobność powrócić do tej sprawy.

W związku z odrzuceniem przez pracodawców górniczych żądań, wysuniętych przez Zespół Pracy — odbędzie się w Katowicach w środę, 24. bm. Kongres Rad Zakładowych, na którym zapadną uchwały co do dalszego postępowania.

W przeddzień zjazdu mniejszości narodowych.

Na dzień 22 sierpnia zwołany został do Genewy trzeci doroczny zjazd mniejszości narodowych z państw środkowej i południowej Europy. Termin oraz program zjazdu ustalony został na odbywającym w Berlinie w dniach 7 i 8 czerwca (łącznie z kongresem towarzystw przyjaciół Ligi Narodów) posiedzeniu komitetu wykonawczego zjazdów mniejszościowych. Program ten przewiduje następujące referaty:

1. Ogólne sprawozdanie o położeniu mniejszości narodowych w Europie. Referat ten zagaści ma obrady: jego przygotowanie powierzono sekretarzowi generalnemu komitetu, Niemcowi dr. Ammend.
2. Referat poświęcony zagadnieniu w jakim stopniu niezalutnienie żądań mniejszości stać się może przyczyną naruszenia w Europie.
3. Zagadnienie językowe.
4. Państwo a mniejszość; sprawa suwerenności państwowej i spraw mniejszościowych; mniejszość, jako subiekty prawa.

home rule dla Irlandji uzyskał wreszcie w r. 1914 prawa.

Projekt ten atoli nie wszedł w życie wskutek wybuchu wojny światowej, która spowodowała także przewrót w stosunkach partijn. wśród społeczeństwa irlandzkiego. Miejsce unarkowanych nacjonalistów, którzy utrzymywali sojusze z angielską partją liberalną za cenę home rule, zajęto stronnictwo nieprzejednanych niepodległościowców, t. zw. Sinn Fein, na czele których stali de Valera, Griffith i Collins. W r. 1916 partja ta wywołała zbrojne powstanie w stolicy kraju Dublinie, które zostało stłumione w potokach krwi. Ale Sinn Fein nie stracił otuchy i pomimo tryumfu W. Brytanji w wojnie światowej prowadził dalej walkę, która miała charakter gerylasówki, podobnej do walki, jaka Hiszpani prowadzili w latach 1808—1814 przeciw Napoleonowi.

Tadeusz Wałek-Czernecki.

5. Zaangażowanie wiedzy o narodowości; określenie przynależności narodowej; definicja pojęcia „mniejszość narodowa”; kwestje statystyki mniejszościowej. Ten niezmiernie ciekawy referat powierzono dr. Peru z Rygi; ma on być, podobno wybitnym teoretykiem i fachowcem w tej dziedzinie.
6. Sprawa współpracy mniejszości narodowych w granicach poszczególnych państw oraz na terenie międzynarodowym. Przewidzianym referentem jest tu kierownik Związku Polaków, dr. Jan Kaczmarek.
7. Kwestje organizacyjne; projekt powołania do życia związku prasy mniejszościowej; rozszerzenie biuletynu; sprawa stałego sekretariatu zjazdów mniejszościowych; kwestje wydawnictw itd.

Jak widać z powyższego, program ten niezmiernie bogaty i ciekawy. Zarówno część jego teoretyczna, jak i praktyczna polityczna nie może nie pobudzać zainteresowania powszechnego. Należy też zauważyć że wszechstronność i umiejętności doboru mających być dyskutowanymi na zbliżającym się zjeździe kwestji, wykazuje stały rozwój i pogłębianie się zasady międzynarodowej współpracy mniejszości. I z tem należy się poważnie liczyć. Niema wprawdzie obawy, by zjazdy te mogły zamienić się, zgodnie z życzeniami niemieckimi, w coś w rodzaju mniejszościowej Ligi Narodów — te jednak stać się one mogą z czasem instytucją o wielkim znaczeniu dla mniejszości. Dziś staje temu na przeszkodzie zbyt przypadkowy skład zjazdów, uchylanie się od udziału w nich szeregu mniejszości, a widocznie zbyt widoczna supremacja mniejszości niemieckich. To pozbawia je koniecznych dla instytucji tego rodzaju cech bezstronności i obiektywizmu w wypowiedzianych opiniach.

Jak nas dochodzą wieści, poszczególne grupy mniejszości przygotowały się gruntownie do tegorocznego zjazdu. Uczyniły to przede wszystkim mniejszości niemieckie, które odbyły w początkach lipca wspólny zjazd w Tallinie i Rydze. Zjazd ten poświęcony był ujednostajnie-

niu taktyki i żądań tych mniejszości w poszczególnych państwach oraz na terenie międzynarodowym. Uchwał jednak nie ogłoszono, wedle korespondencji w „Dziennikach niemieckich” zmierzwały one do tego, by mniejszości narodowe wytwarzały z pośród siebie własną organizację na wzór Ligi Narodów.

Mniejszości narodowe, zamieszkujące w granicach Niemiec, odbyły w Berlinie również zjazd w końcu lipca. Ustalono na nim przedewszystkiem stanowisko Związku Mniejszości Narodowych w Niemczech na tegoroczny zjeździe genewskim. Między innymi postanowiono domagać się na tym zjeździe dopuszczenia doń mniejszości fryzyskiej, przeciw czemu protestowały w roku zeszłym mniejszości niemieckie.

Ta widocznie sprzeczność stanowisk grup mniejszościowych niemieckich oraz Niemcy zamieszkujących zapowiadają na tegoroczny zjeździe ostrą walkę między niemi. Nada to szczególnego pomsaku zjazdowi i skąd i uwagę powszechną na kwestje, kto zdobędzie przewagę. Z tem większym zainteresowaniem śledzić to będzie społeczeństwo polskie i w jednym z walczących obozów znajdują się polskie mniejszości. A. S.

POMNIK 318 BOHATERÓW.

L w ó w. (23. 8.) Staraniem Małopolskiej Straży Obywatelskiej odbyto się w niedziele rano w Zadwórz poświecenie kamienia węgielnego pod pomnik, który ma stanąć pod kurhanem, gdzie spoczywa 318 bohaterów, poległych w dniu 17 sierpnia 1920 r. w walk. z bolszewikami. Na uroczystości przybyła delegacja wojskowa i organizacje ze sztabarami.

KATASTROFA SAMOCHODU POLICYJNEGO POD WARSZAWĄ.

Warszawa, (23. 8.) Samochód ciężarowy wiozący oddział policjantów z Bielan pod Warszawą wywrócił się na zakręcie, wskutek czego 20 policjantów odniosło rany, w tem czterech ciężkie

Listy z Genewy.

(Korespondencja w. „Pol. Zach.”)

Genewa, 20 sierpnia.

Dnia 16 b. m. wieczorem opuściliśmy Berlin, udając się przez Bazyleję na III. Kongres mniejszości europejskiej do Genewy. Droga przeszła szybko, gdyż w tym samym pociągu jechali nad Leman rzekę przedstawiciele mniejszości polskiej. Niemiec, wszystko dobrze moi znajomi, posel na Sejm pruski Jan Baczewski, sekretarz generalny Związku Polaków w Niemczech dr. Jan Kaczmarek oraz przedstawiciel mniejszości polskiej w Niemczech przy Komisji Mieszanej w Katowicach p. Stefan Szczepaniak. W rozmowach nie poruszyliśmy tematu zjazdu, składając to na Genewę. Dowiedzieliśmy się jedynie w drodze, iż na Kongresie przyjeździe zapewne prezes Związku Polaków w Niemczech hr. St. Sierakowski z Waplewa, któremu jakiegoś ważnego przyczyni stanęły w ostatniej chwili na przeszkodzie. Dokładnie nie utyli mnie wymienieni delegaci objaśnił, jak będą się przedstawiały delegacje mniejszości polskiej z innych państw. Wyrazili jedynie przypuszczenie, że brakować będzie zapewne Polaków z Litwy i Rumunii.

Stanieliśmy w Genewie o godz. 5 po południu. Rozglądałem się, wyszedłszy z tacji, że zrozumiałem wzruszeniem człowieka, którego dobry los po przeszło roku znowu przyniósł do tego pięknego załki Europy. Widzę, że koło dworca wręca prace, zapowiadająca. Iż na miejscu starego, małego i skromnego budynku stanął nowy dworzec, „godny” miasta, w którym obrala sobie siedzibę tak szanowana instytucja, jak Liga Narodów. Jest o resztą jedyną poważną inowacja, jaką spostrzeżam narazie w wygładzonym Jenewy. Poza tem wszystko pozostało jak dawniej. Jezioro również piękne jak lawnie. Jak zawsze wielka obfitość siactwa. Dużo zieleni i słońca. Ta sama majestatyczna i niewzruszona panorama gór.

Mam jeszcze w tym dniu trochę czasu na tego rodzaju spostrzeżenia i — że tak powiem — turystyczne refleksje. Jak zapowiadają moi znajomi, „mniejszościowcy” ruch zaczyna się już nazajutrz. Przyszłoby przez Quai Wilson, widząc w uciebie jadącego sekretarza biura Kongresu Dr. Ammende, co wskazuje, iż przygotowania techniczne do zjazdu zapewne już się rozpoczęły. Za chwilę na tym samym Quai dostrzegam sympatyczną sylwetkę P. Colbana, specjalistę od kwestii mniejszościowych na terenie Ligi, który ponoć niedawno wrócił z Polski.

Zaraz potem widzę p. ministra Filinowicza, który ma tu nazajutrz wygłosić odczyt z dzieł Polki dla swych międzynarodowych słuchaczy studentów (wystąpienie pochodziło sobie po tej samej drodze jeszcze z pół godziny, żeby spotkać niemal wszystkich swoich znajomych Polaków z Delegacji czy z Ligą Narodów. Słowem i pod tym względem nic się nie zmieniało.

18-go przybyli dwaj nowi przedstawiciele mniejszości polskiej: poseł do parlamentu czechosłowackiego dr. Wolff oraz poseł do Sejmu łotewskiego p. Wiliszewski. Wieczorem tegoż dnia przyjechał redaktor „Kulturwehr” (organ Związku mniejszości w Niemczech) Serb użyłki p. Jan Skala, oraz przedstawiciele Czechów i Chorwatów z Austrii pp. Strnat i dr. Karal oraz Starec.

Całe to słowiańskie towarzystwo zamieszkało w jednym hotelu, w „Hotel de Geneve”.

Polacy zaczęli swe wewnętrzne obrady 18-go. Wczoraj po południu nastąpiło pierwsze spotkanie mniejszości słowiańskich. Prócz wymienionych wzięli w niem udział: dr. Wilfar, przewodniczący Kongresu, Słowianin z Włoch, oraz prof. Kurczyński, Rosjanin z Estonii i poseł Sterlichantwi z Polski.

Polacy nie nawiazali dotychczas formalnego kontaktu z biurem Kongresu. Nie wiadomo jeszcze, kto z innych mniejszości już przyjechał. Żydzi obradują właśnie na swym kongresie w Zurichu. Jak chodzą słuchy, bawią tam podobno również jacyś przedstawiciele mniejszości niemieckiej. Dziś, 20-go, rozpoczyna swe obrady prezydium Kongresu. Zapewne odrzuca na wstępie zarysując się tutaj pewne różnice.

Z życia młodzieży pracującej.

UCHWAŁY RADY NACZELNEJ ZJEDNOCZENIA POLSKIEJ MŁODZIEŻY PRACUJĄCEJ „ORLE”.

W dniu 14 sierpnia r. b. w Warszawie w lokalu Pol. Zw. Pracy Elektrycznej 45/3 (tymczasowej siedziby Wydziału Wykonawczego „Orlecia”) obradowała Rada Naczelną Zjednoczenia Polskiej Młodzieży Pracującej „Orle”, która między innymi uchwaliła następujące rezolucje i wnioski:

1. Rada Naczelną poleca Wydziałowi Wykonawczemu, Zarządowi Wojewódzkim, Zarządom Okręgowym i Kół, nawiązanie ścisłych stosunków z miejscową prasą, informując ją o pracach Z. P. M. P. „Orle”, drogą zamieszczania wywiadów, wzmlanek itp.

2. Rada Naczelną poleca Wydziałowi Wykonawczemu opracowanie i wydanie odezw do młodzieży robotniczej i starszego społeczeństwa.

3. Rada Naczelną akceptuje opracowywanie przez Zarząd Wojewódzki w Łodzi, projekt cyklu referatów o dziejach historii polskiej, ruchu zawodowego, nauki o Polsce Współczesnej itp. według planu prac wewn. uchwalonego na II Kongresie Z. P. M. P. „Orle” i poleca m. nadsyłanie tych referatów w terminach miesięcznych do Wyzd. Wyzk.

4. Rada Naczelną poleca Wyzd. Wyzk. zbadanie do dn. 1 listopada r. b., jakie srodowiska „Orlecia” posiadają analfabety. Srodowiska te winny zająć się zorganizowaniem kursów dokształcających, przy czem W. W. winien w miarę możliwości zaopatrzyć te kursy w potrzebne materiały.

5. Rada Naczelną poleca Wyzd. Wyzk. i Zarządowi Wojewódzkiemu w Łodzi zajęcie się młodzieżą zatrudnioną w przemyśle gazeciarskim.

6. Rada Naczelną poleca Wyzd. Wyzk. przygotowanie do dnia 1 listopada r. b. spisu książek godnych przeczytania, oraz uznanych za niezbędne w każdej bibliotece „Orlecia”.

7. Rada Naczelną stwierdza, że Z. P. M. P. „Orle” z tak zwanym Narodowym

Obozem Pracy N. P. R. „Prawica”, niema nic wspólnego. Drogi nasze rozeszły się z tą chwilą, odkąd NPR. „Prawica” zaprzeczająca wniosła idee ruchu narodowo-radykalnego, idąc na jawną ugody z reakcją społeczną i polityczną w Polsce.

8. Rada Naczelną Z. P. M. P. „Orle” stwierdza, że nakazem chwili obecnej w stosunku do starszego społeczeństwa — jest konsolidacja wszystkich szczerze demokratycznych czynników, które jedynie stworzyć mogą niezłomną i trwałą podwalnię pod gmach Polski Ludowej — Pracy.

9. Rada Naczelną Z. P. M. P. „Orle” podkreśla z całym naciskiem, że jedynym z zasadniczych postulatów naszej organizacji, jest dążenie do zespolenia wszystkich czynników ideowych młodzieży polskiej, które stoją na gruncie narodowym i radykalnym.

10. Rada Naczelną Z. P. M. P. „Orle” zwraca uwagę władz państwowych i całego społeczeństwa na poważne niebezpieczeństwo zagrażające przyszłości Państwa i demokracji polskiej ze strony wyrotowej akcji komunistycznej. Jako jedyną skuteczną metodę zwalczania tych wrógich nam wpływów widzimy — poza realną poprawą warunków pracy i płacy szerokich mas pracujących — w rozwiązaniu na szeroką skalę zakrojonych prac ideowo-wychowawczych wśród młodzieży robotniczej, w celu ugruntowania na tym terenie wpływów ideologii narodowej, społecznie-radykalnej.

W związku z tem zwracamy się do wszystkich szczerze demokratycznych organizacji starszego społeczeństwa, aby nie odstąpiły tej akcji przez powolanie do życia licznych, a słabych organizacji młodzieży, a ponadto wszelkim rozporządzeniem środkami akcją tych ideowych organizacji młodzieży, które walczą z komunistem prowadzą od zarania swej działalności.

Polacy na obczyźnie.

POLSKA OSADA W TURCJI.

W pobliżu Stambułu leży mała, jedyna w Turcji czysto polska osada, która zwie się Adamopol, a zawiądzca swojemu istnieniu ks. Adamowi Czartoryskiemu, ordonownikowi spraw polskich na emigracji.

Zajawys się grupką polskich uchodźców w Turcji, zakupuje ks. Czartoryski w r. 1842 od francuskiej kongregacji Lazarystów około 500 ha. ziemi o kilkanaście kilometrów na wschód od Bosforu i osada na nich pewną liczbę uczestników powstania listopadowego, do których po wojnie krymskiej przybywała zdemobilizowani kozacy ottomański z polskimi lejli Michała Czajkowskiego (Mehmed Sadyka Paszy). W latach późniejszych przybyli Polaków jest słabiej. Nazwa osady pochodzi od imienia jej założyciela. Turcy jednak nazwają ją „Poloniz Keny”, co dosłownie oznacza „polska wieś”.

Ustanowiona przez ks. Czartoryskiego administracja opracowała pewnego rodzaju regulamin, którym mieli się kierować mieszkańcy. Każdy z osadników otrzymał tytułem wieczystej dzierżawy około 1 ha. zaoszczędzonego terenu, przy czem był obowiązany doprowadzić go własną pracą do stanu uprawnego. Obszar ten mógł być powiększony w zależności od potrzeb i intensywności gospodarki poszczególnych osadników. Prawo sprzedaży, a właściwie cesji dzierżawionej ziemi zastrzeżone było wyłącznie dla Polaków. Z czasem ustrój kolonii przechodził różnicowe zmiany, do dziś wszelkie prerogatywy instytucji woja, wybieranego przez ogół osadników.

Cała osada składa się z 25 do 30 gospodarstw, stanowiących oddzielną gminę.

SZKOLNICTWO POLSKIE W SAKSONII.

Kolonisci polscy w Saksonii posiadają dotychczas 4 szkółki początkowe, a mianowicie w Lipsku, w Borna, Rositz i Dreźnie. Do szkółki w Lipsku uczęszczało w r. ub. 50 dzieci, nauka zaś odbywała się dwa tygodnie po 2 godziny, osobno dla oddziału niższego i wyższego. Do szkółki w Borna uczęszczało również 50 dzieci na naukę, która odbywała się raz na tydzień po 2 godziny po południu. Szkółka w Rositz liczyła 41 dzieci, nauka odbywała się raz na tydzień.

Mniej pomyślnie przedstawia się rozwój szkółki polskiej w Dreźnie, a to z powodu braku sił fachowych.

Mownica publiczna.

Jak wygląda wewnętrzna gospodarka Kopalni Donnersmarka w Chwałowicach

Każdemu robotnikowi Polakowi wiadomo jest, że Państwo Polskie tylko może się rozwijać na podstawie oszczędności. Ta sama zasada powinna obowiązywać też w każdym gospodarstwie, a więc też zakładach przemysłowych.

Ale jak wygląda gospodarka kopalni Donnersmarka, to niech świadczą następujące dowody. Przy naprawianiu wózków w kuźni wyżej wymienionej kopalni pracującą kowale kopalni Donnersmarka Naprawa wózków jest podzielona na trzy kategorie, a to jak następuje, w kategorii pierwszej kowal z pomocnikiem musi w czasie jednej szczytliwej trzy wózki naprawić. W kategorii drugiej dwa, a w kategorii trzeciej jeden wózek w czasie jednej szczytliwej. Kowal z pomocnikiem zarabia najwięcej 15 zł. za jedną szczytliwą. Koszta naprawy wynoszą w pierwszej kategorii 5 zł. za jeden wózek, w kategorii drugiej 7 zł. 50 gr., a w kategorii trzeciej 15 zł. Panu inspektorowi kopalni Breslerowi wydaje się dość naprawy wózków wysoce i całkownie prawidłowo, niemieckiej firmie Arnolt, która wykonuje prace przeważnie z Volksbundlerami Wymieniona firma ma także trzy kategorie ale inną zapłatę i to o wiele wyższą: Pierwsza kategoria 25 zł. od jednego wózka (20 zł. więcej jak robotnik polski). Druga kategoria 35 zł. od jednego wózka (27 zł. więcej jak robotnik polski) trzecia kategoria 45 zł. od jednego wózka (30 zł. więcej jak robotnik polski).

My robotnicy Polacy kopalni Donnersmarka zapytujemy się Pana inżyniera Dykacza, jak długo polski inżynier będzie się przypatrywał tej pracy na kopalni Donnersmarka. Bo to jest tylko jeden przypadek, o kopalni zaś Donnersmarka możemy całe tomy pisać.

Na dziś może to wystarczyć, a jak się stosunki nie zmieniają to więcej napiszemy. Robotnicy z Kopalni Donnersmarka.

Najwyższe odznaczenie Min. Komunikacji.

Warszawa, 22 sierpnia

Komitet Wystawy Sanitarno-Hygienicznej na IV. Międzynarodowym Kongresie Medycyny i Farmacji Wojskowej w Warszawie przyznał Minist. Komunikacji najwyższe odznaczenie w formie dyplomu honorowego za organizację ratownictwa i wzorowe urządzenie pawilonu kolejowego.

Minist. Komun. zawdzięcza to tym Dyrekcjom kolejowym, które brały udział w wystawie i przyczyniły się wielce do jej powodzenia przez punktualne nadesłanie ekspozycji, ilustrujących w celowy sposób rozwój ratownictwa kolejowego oraz instytucji i urzędzeń sanitarno-kolejowych, a świadczących o wysokim poziomie tej gałęzi służby na kolejach polskich.

Sowiety straszą wojną.

„L” ó w, 22 sierpnia.

Z Charkowa donoszą: Wielką sensację wzbudził wśród ludności Ukrainy sowieckiej rozkaz głównodowodzącego armii czerwonej na Ukrainie Jakira, wydany z okazji rozpoczęcia się poboru do formacji armii terytorjalnej. W rozkazie tym nawołuje Jakir „pracujących Ukrainy” być gotowymi do nieuniknionej w

niedalekiej przyszłości wojny oraz „do obrony państwa Sowietałów przed zewnętrzny i wewnętrzny wrogiem”.

Wobec kategorycznego tonu apelu Jakira, to najnowsze brzekanie szabelki jest obecnie tematem obfitych debat co do prawdziwych zamiarów „pokojowych” rządu bolszewickiego.

PASZPORTY ULGOWE DLA DZIENNIKARZY.

Katowice, 23 sierpnia.

Napiszę o nich jutro. Dziś mogę tylko stwierdzić na podstawie paru rozmów, iż atmosfera przedkongresowa nie wróży mu błogosławionego spokoju i idealnej harmonii.

T. M. K.

Każdy kupiec
dbający o rozwój swego interesu
ogłasza się tylko w najwięcej roz-
głoszonej „Polska Zachodnia”.

Katowice, 23 sierpnia.
W myśl obowiązujących przepisów podania redakcji o udzielenie paszportów ulgowych dziennikarzom, winne być uduktamentowane zaświadczeniem Syndykatu dziennikarzy, stwierdzającym, że petent jest zawodowym dziennikarzem.
Ponieważ częstokroć zdarza się, że podania takie nie są zaopatrzone takim zaświadczeniem, przeto podaje Urząd Wojewódzki do wiadomości z tem, że tylko podania zaopatrzone zaświadczeniem Syndykatu dziennikarzy będą mogły być przychylnie zatwierdzone.

Z czeskiego Śląska.

(x) Wiadomości kościelne. W ub. niedziele odbyła się uroczysta instalacja nowego proboszcza...

(x) O kolej do Cierlicka i Suchej. Dowiadujemy się, że burmistrzowie Karwiny, Orłowej i Dąbrowy udali się w tych dniach do Ministerstwa Kolei w Pradze...

(x) Chór akademicki „Jedność” wystąpi w sobotę 27. bm. z koncertem w Czeskim Cieszyńcu na Strzelnicy.

(x) W sprawie przepustki na granicy czesko-polskiej. Od korespondenta naszego w Cieszyńcu otrzymujemy następujące uwagi...

Od dłuższego czasu ludność Śląska domaga się uregulowania sprawy przepustek granicznych. Kilkakrotnie oba rządy zapowiedziały już bliższe uregulowanie tej sprawy...

Z kraju.

(*) Biblioteki więzienne. Pan Minister Sprawiedliwości, dążąc do stałego powiększania zasobów bibliotek więziennych...

Rozmaitości. W jaki sposób została odkryta Missisipi. „WIELKA WODA — POSTRACH INDYJAN.

W gwarze Indian amerykańskich wyraz Missisipi oznacza „wielką wodę”.

Ta „wielka woda” budziła od początku 16 wieku olbrzymie zainteresowanie Hiszpanów, którzy z południa podchodzili...

Liczni podróżnicy francuscy próbowali przez całe stulecie dostać się do „wielkiej wody”.

Właściwymi odkrywcami Missisipi byli dwaj Francuzi: Louis Joliet i Jezuita nazwiskiem Marquette.

Wzeczali się przypadkowo 17 maja 1763 roku u wjazdu do kanału, łączącego jeziora Michigan z Huroniem...

Wiosłowali najpierw wzdłuż północnego brzegu jeziora Michigan, potem dotarli do osady, zwanej Illinois, której mieszkańcy oznaczali się wielką łagodnością.

SAMOCHEM PRZEZ AFRYKĘ.

Głab Afryki środkowej jest wciąż jeszcze ostonięty tajemniczością. Stosunkowo dość późno wzbudził on zainteresowanie odkrywców...

W walce z „chyzemi nogami”.

Kroniki kryminalne świadczą, że niejednokrotnie przestępca zawiązując uścisk karze swoim talentem szybko biegacza...

Wiadomości gospodarcze.

PRZYJAZD KIEROWNIKA AMERYKAŃSKO-POLSKIEJ IZBY HANDLOWEJ

Katowice, 23 sierpnia. Na początku września przybędą do Polski dwumiesięczny pobyt p. W. E. Lord, kierownik Amerykańsko-Polskiej Izby Handlowej i Przemysłowej w Stanach Zjednoczonych.

Podczas pobytu w Polsce, p. Lord będzie miał swoje biuro w Amerykańsko-Polskiej Izbie Handlowo-Przemysłowej, pałac Staszica, 72 Nowy Świat, Warszawa.

Jak wiadomo, Amerykańsko-Polska Izba Handlowo-Przemysłowa w Stanach Zjednoczonych, powstała w 1920 roku.

consin. Stąd wreszcie dotarli do Missisipi.

Marquette opisuje dokładnie i barwnie okolice, zwiedzane przez obu śmiałych Francuzów.

Przez szereg dni wiosłowali i posuwali się naprzód po odkrytej rzece.

Według ściślejszych danych, Ludwik Joliet i ksiądz Marquette dotarli do punktu w którym Arkansas łączy się z Missisipi.

Już wtedy Indianie czerwonoskórzy z przestrachem mówili o „Missisippi” — wielkiej wodzie, którą czcili prawie jak bóstwo.

dycja taka przedsięwzięta innymi środkami komunikacyjnymi (wielbłądy, muly itp) musiałaby trwać szereg lat.

W WALCE Z „CHYZEMI NOGAMI”.

Kroniki kryminalne świadczą, że niejednokrotnie przestępca zawiązując uścisk karze swoim talentem szybko biegacza...

Warszawa. 5 proc. pożyczka konwers. 62,00, 8 proc. pożyczka konwers. 99,50, 6 proc. pożyczka dolarowa 82,50—83,00, dolarówka 62,25—60,00, 5 proc. pożyczka konwers. kolejowa 61,00, 10 proc. pożyczka kolejowa 102,50—103,00, 8 proc. listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 92,00, 8 proc. listy zastawne Państw. Banku Rolnego 92,00, 9 proc. obligacje kom. Banku Gospodarstwa Krajowego 92,00.

AKCJE WARSZAWSKIE.

Warszawa. Bank Dyskont. 132,00, Bank Handlowy 132,00, Bank Polsk. 139,50—139,25, Spiess 98,00, Sita i Światło 96,00, Częstocice 3,00, Warsz. Cukier 5,00, Warsz. Węgiel 93,00—95,00, Nobel 49,25—49,50, Lilpop 30,00—30,50, Modrzew. 9,25—9,20, Ostrowiec 88,00—89,50, Rudzki 66,00, Pociąg 2,50, Starachowice 62,50—65,50—64,50, Zawiercie 38,00, Zyrardów 18,25—18,75, Borkowski 3,30—3,35.

GIELDA ZBOŻOWA.

Poznań. Żyto 37—38, pszenica 49—49, jęczmień 32—34, jęczmień brow. 36—38, owies 32—33,50, mąka żytnia 70 proc. 57,50—59,00, mąka żytnia 65 proc. 59,00—60,60, mąka pszenna 65 proc. 74—76, ospa pszenca 24,50—25,50, ospa żytnia 24,50—25,50, rzepak 54,00—56,00. Uspokojenie spokojne.

OBOSTRZENIE RYGORÓW PRZYWOZOWYCH.

Karna ustawa skarbową uzupełniona została specjalnym postanowieniem, w myśl którego za naruszenie zakazu przywozu uważa się również zgłoszenie do odprawy celnej lub wprowadzenie do obrotu po dokonanej, na podstawie uzyskanego zezwolenia, przedmiotów nieodpowiadających co do kraju i ich pochodzenia warunkom tego zezwolenia.

Berlin. Pszenica 275—279, żyto 227—231, jęczmień zimowy 202—208, jęczmień brow. 220—268, mąka pszenca 35,50—37,25, mąka żytnia 31,50—32,25, ospa pszenca 15,50—15,75, ospa żytnia 15, groch Wiktorja 40—46, groch drobny jadalny 24—27, groch pastewny 21—22, peluska 21—23, wyka 22—24, bób polny 22—23, lubin niebieski 14,75—15,75, kuchy rzepakowe 15,20—15,40, kuchy lniane 21,30—21,60, wytkoki suchy 13,25—13,50, wytkoki Soya 19,90—20,40, płatki ziemniaczane 22,50—22,75.

naruszenia zakazu tego ulegną karze pieniężnej, równej czterokrotnej należności celnej, o ile za dany przedmiot jest wolny od cla — dwukrotnej jego wartości oraz konfiskaty samych przedmiotów.

TARGI WCHODNIE WE LWOWIE.

Tegoroczne Targi Wschodnie we Lwowie odbywać się będą od 4. do 15 września br. W celu ożywienia zainteresowania dla Targów wśród sfer przemysłowych, jak wystawców, w sfer kupieckich, jako nabywców, zawiązał się we Lwowie pod egidą Izby Handlowo-Przemysłowej „Komitet Obywatelski dla popierania Targów Wschodnich”.

Z tego względu jest wielce pożądanym, ażeby przemysł wziął w nadchodzących Targach poważniejszy udział. Zgłoszenia wytwórców przyjmują zarząd Targów Wschodnich we Lwowie, ul. Jagiellońska 1.

Kurs wauit z dnia 22-go sierpnia 1927 r.

Table with 4 columns: czeke, golowka, zl, gr. Lists exchange rates for various currencies like Marek niemiecki, Dol. St. Zj. Am. Póln., Dolarów kanadyjskich, Funtów szterlingów, Franków szwajcarskich, etc.

DEWIZY WSCHODNIE.

Berlin. Wyplaty na Warszawę 46,825—47,025, na Katowice 46,85—47,05, na Poznań 46,875—47,075, na Rydzę 80,88—81,22, na Kowno 41,61—41,79, na Rewel 1,122—1,128.

PAPIERY PAŃSTWOWE.

Warszawa. 5 proc. pożyczka konwers. 62,00, 8 proc. pożyczka konwers. 99,50, 6 proc. pożyczka dolarowa 82,50—83,00, dolarówka 62,25—60,00, 5 proc. pożyczka konwers. kolejowa 61,00, 10 proc. pożyczka kolejowa 102,50—103,00, 8 proc. listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego 92,00, 8 proc. listy zastawne Państw. Banku Rolnego 92,00, 9 proc. obligacje kom. Banku Gospodarstwa Krajowego 92,00.

AKCJE WARSZAWSKIE.

Warszawa. Bank Dyskont. 132,00, Bank Handlowy 132,00, Bank Polsk. 139,50—139,25, Spiess 98,00, Sita i Światło 96,00, Częstocice 3,00, Warsz. Cukier 5,00, Warsz. Węgiel 93,00—95,00, Nobel 49,25—49,50, Lilpop 30,00—30,50, Modrzew. 9,25—9,20, Ostrowiec 88,00—89,50, Rudzki 66,00, Pociąg 2,50, Starachowice 62,50—65,50—64,50, Zawiercie 38,00, Zyrardów 18,25—18,75, Borkowski 3,30—3,35.

GIELDA ZBOŻOWA.

Poznań. Żyto 37—38, pszenica 49—49, jęczmień 32—34, jęczmień brow. 36—38, owies 32—33,50, mąka żytnia 70 proc. 57,50—59,00, mąka żytnia 65 proc. 59,00—60,60, mąka pszenna 65 proc. 74—76, ospa pszenca 24,50—25,50, ospa żytnia 24,50—25,50, rzepak 54,00—56,00. Uspokojenie spokojne.

Zycie sportowe.

PIŁKA NOŻNA.

Górną Śląsk — I. F. C. Katowice. 5:0. Mecz zakończył się wysokim zwycięstwem reprezentacji Górnego Śląska...

Pogod Katowice — Kolejowy KS. Katowice. 4:1 (3:1).

Przebieg gry ostry — sędzia słaby. Diana Katowice — AKS. Król. Huta. 1:3 (1:2). Katowice „06” — Mysłowice. 6:0. (2:0).

Słowian Katowice — Naprzód Załęże - Katowice. 3:0 (1:0). Wyróżnił się środkowy atak Naprzodu Katla. Gra była interesująca.

Pogon Nowy Bytom — Policjny KS. Katowice. 2:4 (1:2). Pogon rez. — Policjny KS. rez. 5:3. Rozwój Katowice — Nikisz 20. 2:2 (1:1).

STEFAN KISIELIŃSKI, bramkarz Policjnego K. S. (Katowice) wielokrotny reprezentant Polski, otrzymał propozycję wstąpienia do ABC. (Wiedeń).

IMPREZA SPORTOWA ŚLĄSKIEGO KLUBU AUTOMOBILEWEGO.

Śląski Klub Automobilowy organizuje w dniu 27 sierpnia br. jednodniową jazdę konkursową 1/8 samochodów pod nazwą „Zjazd Gwiazdzisty do Katowic”.

Przetarg. Spółka drenarska w Tychach (pow. pszczyński) rozpisuje niniejszym przetarg na wykonanie robót drenarskich na obszarze 109,60 ha.

Przetarg. Spółka drenarska w Tychach (pow. pszczyński) rozpisuje niniejszym przetarg na wykonanie robót drenarskich na obszarze 109,60 ha.

Kacik humorystyczny.

RADY I PRZESTROGI DLA WYJĘDZAJĄCYCH NA MORZE.

— Pływając, nie czepiaj się okretów! — Nie drażnij psów morskich! — Nie łap ryb za ogony! — Nie pluń do wody, lecz tylko do spluwaczki!

ODEZWA.

Na drzwiach sklepu harcerskiego wisi agitacyjna odezwa: — Druhowie! nie dajcie się gdzieś indziej oszukiwać! Kupujcie tylko tutaj!

STANICA HARCERSKA.

Na zebraniu harcerskiem omawiano sprawę budowy stanic w Warszawie. Jeden z druhów opowiada, jak będzie stanica urządzona, jakie będą wspaniałe sale, korytarze itd.

TAKŻE SPOSÓB.

— Postanowiłam nie wychodzić z domu dopóki nie będę miała trzydziestki. — Ja zaś powiedziałam sobie, że nie będę miała trzydziestu lat, dopóki nie wyjdę zamąż.

NA STRZELNICY.

— W żaden sposób nie możecie trafić do tarczy. Jesteście w cywilu krawcem, jakim u licha sposobem trafiacie w uchło igielno?

Wiadomości radjowe.

PROPAGANDA NIEMIECKA.

Niemiecka stacja radjowa w Gliwicach zamierza propagować zamilowanie do języka niemieckiego wśród ludności górnośląskiej w oryginalny sposób.

Program radjowy

NA WTOREK, DNIA 23 SIERPNIA. Programy polskie. Warszawa, fala 1111. Godz. 12,00 — kom. lotniczo-meteorologiczny.

spodarczy, 16,35 — odczyt p. t. „Astronomia w drugiej połowie XIX. stulecia”, 17,15 — koncert — wykonawcy: orkiestra P. R. i pp. Pollińska-Lewicka i Lefeld — utwory Meyerbeera, Schuberta i Schumana, 18,35 — kom. P. A. T., 18,50 — odczyt p. t. „Henryk Siemiradzki”, 19,35 — odczyt p. t. „Z działu „Krajoznawstwo”, — „Jura Krakowska”, 20,00 — kom. rolniczy, 20,15 — koncert z Doliny Szwajcarskiej, wykonawcy: orkiestra Sielskiego i pp. Morawska, Salecki i Robakowa — utwory Orffowskiego, Korsakowa, Niewiadomskiego, Verdiego, Karłowicza, Moniuszki i innych, 22,00 — kom. lotniczo-meteorologiczny, kom. P. A. T., kom. policji, sygnał czasu. — Kraków, fala 422. Godz. 17,15 — transmisja z Warszawy, 19,00 — odczyt p. t. „Honor i wychowanie jako podwaliny szczęścia w małżeństwie”, 19,35 — odczyt p. t. „O kolonii wakacyjnej w Porębie Wielkiej”, 20,00 — kom. sportowy, 2,15 — transmisja z Warszawy. — Poznań, fala 270. Godz. 14,00 — giełda pieniężna, 17,35 — koncert z kawiarni „Wielkopolska”, 19,35 — kom. gospodarczy, 19,55 — odczyt p. t. „Sokół i złoty zajączek w roku 1929”, 20,30 — koncert niemieckiego kwartetu wokalnego Lubierskiego — utwory Gounoda, Mascagiego, Różyckiego, Beet-hoveny, Niewiadomskiego, Czajkowskiego i innych.

Koncerty zagraniczne.

Wrocław, fala 322,6. Godz. 16,30, 20,00 — koncert symfoniczny — utwory Brucknera, 22,30 — koncert z płyt gramofonowych. — Praga, fala 348,9. Godz. 11,00, 12,00, 17,00 i 20,00. — Rzym, fala 449. Godz. 17,45 — utwory Bascagniego, Czajkowskiego, Dworżaka, Wagnera i in. — Langenberg, fala 468,8. Godz. 13,10, 17,30 i 20,00. — Wiedeń, fala 6172. Godz. 11,00, 16,15, 20,05 — utwory Józefa Straussa.

Kalendarzyk zebrań.

DNIA 23. SIERPNIA 1927 ROKU.

Chorzów. Zebranie tow. splewu „Gwiazda” odbędzie się o godz. 6 m. 30 w sali p. Brzemsarko. Przycybie członków konieczne; udział gości mile widziany.

DNIA 25. SIERPNIA 1927 ROKU.

Legiewnikl. Zebranie Zespołu Zrzeszeń Polskich odbędzie się o godz. 19 w sali p. Brzemsarko. Na zebranie to zaprasza się pp. prezyców pszczyńskich miejsc. towarzystw i zwiazków.

Z życia towarzystw.

ZWIĄZEK POWSTAŃCÓW ŚL.

Grupa miejscowa Zw. Powst. Śl. w Król. Hutce urzędują w niedzielę, dnia 28. bm. obchód rocznicy wybuchu pierwszego i drugiego powstania. Porządek obchodu: Zbiórka całego banu o godz. 7 rano przed biurow Zw. Powst. Śl. przy ulicy Moniuszki 1 i odmarsz na uroczyste nabożeństwo do kościoła św. Jadwigi.

Odpowiedzi redakcji.

P. J. w Bieruniu Starym. Prosimy o przybycie do Redakcji, celem złożenia dodatkowych wyjaśnień.

K. W. Rybnik. Prosimy z obserwacjami swymi podzielić się z Kurją Biskupią w Katowicach (ul. Powstańców), a o wyniku donieść nam, jak również kopię listu do Kurji przesłać nam.

P. T. K. Rybnik. Korespondencja spóźniona. Mimo dobrych chęci zamieścić nie mogliśmy. W przyszłości prosimy o pospiech.

„Jeden polski obywatel — Przyszowica. Anonimów nie umieszczamy.

Pamiętaj! że tylko wówczas będzie dobrze w Polsce, gdy się wyzbędziesz nalogu kupowania zagranicznych towarów.

KONKURS

na stanowisko naczelnego lekarza szpitala dla dzieci w Katowicach. Do posady przywiązane są pobory w wysokości 75 proc. grupy V ustawy uposażeniowej dla urzędników państwowych z dodatkami wojewódzkimi i komunalnymi.

Katowice, dnia 22. sierpnia 1927 roku. MAGISTRAT. 1284

(-) Dr. Górnik.

Dzielných akwizytorów

poszukuje poważnego przedsiębiorstwo. Zgłoszenia pod „Akwizytor” do „Polski Zachodniej”.

Sprzedam

6 móg roli, przy szosie nadające się na budowę, 10 minut od dworca. Zgłoszenia Jan Minol Orzesze-Bukownia. 1281

Zgubioną

kartę cyrkulacyjną oraz patent targowy wystawioną na nazwisko Augustyna Bittmann — Radzionków unieważniam. 1282

stenotypistek

ze znajomością stenografii polskiej i niemieckiej, władających poprawnie obu językami. Oferty z podaniem dotychczasowej praktyki pod „F. W.” do redakcji pisma. 1275

ZAKŁAD ZEGARMISTRZ. - JUBILERSKI

H. Mangiel Katowice, ulica Warszawska Nr. 51 Roboty solidna — Ceny konkurencyjne Wykonanie szybkie i rzetelne.

Unieważniam

Dowód Osobisty, wydany na moje nazwisko przez Starostwo. Koniecki i kartę zameldowania z Dyrekcji Policji Król. Huta. Michał A. Paszkowski.

Dnia 9 sierpnia 1927 r. zmarł tragiczną śmiercią ś. p. Karol Grządziel nauczyciel miejsciego gimnazjum matematyczno-przyrodniczego w Katowicach.

Przetarg. Wielki bank w Warszawie poszukuje stenotypistek ze znajomością stenografii polskiej i niemieckiej, władających poprawnie obu językami.

VII. TARGI WSCHODNIE

we Lwowie. Drogodna sposobność zakupu artykułów ze wszystkich działów produkcji. Specjalne kontyngenty przywozowe na towary zagr. objęte zakazami importu.

WYSTAWA KOMUNIKACYJNA

pod protektoratem Pana Marszałka i Premiera Józefa Piłsudskiego. DZIAŁ ROLNICZY | TARG HODOWLANI z szeregiem. uwzgl. nasłennictwa i maszyn rolniczych.